

הלכות סנהדרין פרק כג

א. "לא-תקח שחד" (דברים טז, יט) אין צריך לומר לענות את הדין, אלא אפלו לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אסור, ועובר בלא תעשה. והרי הוא בכלל "ארור לקח שחד" (דברים כז, כה); וחייב להחזיר השחד, כשיתבענו הנותן. וכשם שהלוקח עובר בלא תעשה כך הנותן, שנאמר "ולפני עור, לא תתן מכשל" (ויקרא יט, יד).

ב. כל דין שיושב ומגדל מעלתו, כדי להרבות שכר לחזניו ולסופריו הרי הוא בכלל הנוטים אחרי הבצע; וכן עשו בני שמואל, ולכך נאמר בהם "ויטו אחרי הבצע; ויקחו-שחד" (שמואל א ח, ג).

ג. ולא שחד ממון בלבד, אלא אפלו שחד דברים. ומעשה בדין שהיה עולה בדוגית קטנה לעבר בנהר, ופשט אחד ידו וסיעו בעלייתו, והיה לו דין; ואמר לו הדין, הריני פסול לך לדין. ומעשה באחד שהעביר אברה שלעוף מעל רדיד הדין, ואחד פסה רק מלפני הדין; ואמר לו, הריני פסול לך לדין.

ד. ומעשה באחד שהביא מתנה ממתנות כהנה לדין כוהן; ואמר לו, פסול אני לך לדין. ומעשה באריס אחד שלדין שהיה מביא לו תאנים מתוך שדהו, מערב שבת לערב שבת; פעם אחת הקדים והביא בחמישי בשבת, מפני שהיה לו דין, ואמר לו הדין, הריני פסול לך לדין: אף על פי שהתאנים משלדין, הואיל והביאן שלא בזמנו, נפסל לו לדין.

ה. כל דין ששואל שאלה, פסול לדון לזה שהשאלו. במה דברים אמורים, בשלא היה לדין להשאל. אבל היה לו להשאל כשר, שהרי גם זה שואל ממנו.

ו. כל דין שנטל שכרו לדון, דיניו בטלים והוא, שלא יהיה שכר הנפר. אבל אם היה עוסק במלאכתו, ובאו לפניו שנים לדין, ואמר להן תנו לי מי שיעשה תחתני עד שאדון לכם, או תנו לי שכר בטלתי הרי זה מתר. והוא שיהיה הדבר נפר, שהוא שכר הבטלה בלבד בלא יותר; ויטל משניהם בשווה, זה בפני זה. כגון זה מתר.

ז. אסור לדין לדון למי שהוא אוהבו, אף על פי שאינו שושבינו ולא רעו אשר כנפשו; ולא למי ששונאהו, אף על פי שאינו אויב לו ולא מבקש רעתו. אלא צריך שיהיו שני בעלי דינין שווין בעיני הדין, ובלבו. ואם לא היה מפיר את אחד מהם, ולא מעשיו אין לך דין צדק כמוהו. וכל שני תלמידי חכמים ששונאים זה את זה אסורין לישוב בדין זה עם זה, שדבר זה גורם ליציאת המשפט מעקל: מפני השנאה שביניהן, דעת כל אחד מהן נוטה לסתור דברי חבירו.

ח. לעולם יראה הדין עצמו כאלו חרב מנחת לו על צוארו, וגיהנם פתוחה לו מתחתיו; וידע את מה הוא דן, ולפני מי הוא דן, ומי עתיד להפרע ממנו, אם נטה מקו האמת: שנאמר "אלהים, נצב בעדת-אל" (תהילים פב, א), ואומר "ראו מה-אתם עשים כי לא לאדם תשפטו, כי אם לה'" (ראה דברי הימים ב יט, ו).

ט. כל דין שאינו דן דין אמת לאמתו, גורם לשכינה שתסתלק מישראל. וכל דין שנוטל ממון מזה ונותנו לזה, שלא בדין

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹבֵה מִמֶּנּוּ נִפְשׁוֹת: שֶׁנֶּאֱמַר "וְקִבַּע אֶת-
קִבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ" (משלי כב, כג).

י. וְכָל דֵּין שֶׁדִּין דֵּין אִמֶּת לְאִמֶּתוֹ, אִפְּלוּ שָׁעָה אַחַת כְּאֵלוֹ תִּקַּן
אֶת כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְגוֹרֵם לְשִׁכְיָנָה שְׁתַּשְׁרָה בְּיִשְׂרָאֵל: שֶׁנֶּאֱמַר
"אֱלֹהִים, נָצַב בַּעֲדַת-אֵל" (תהילים פב, א). וְשָׁמָּה יֵאמַר הַדֵּין, מֶה
לִי וְלַצָּרָה הַזֹּאת תִּלְמַד לֹאמֹר "וְעַמְּכֶם, בְּדַבֵּר מִשְׁפָּט" (דברי
הימים ב יט, ו): אֵין לַדֵּין אֵלָּא מֶה שֶׁעִינִיּוֹ רוֹאוֹת.

יא. לְעוֹלָם יִהְיוּ בְּעָלֵי הַדֵּין לְפָנֶיךָ כְּרִשְׁעִים, וּבַחֲזָקָת שְׁכָל אֶחָד
מֵהֶן טוֹעֵן שֶׁקֶר, וְדוֹן לְפִי מֶה שֶׁתִּרְאֶה מִן הַדְּבָרִים; וְכִשְׁיִפְטוּ
מִלְּפָנֶיךָ, יִהְיוּ בְּעִינֶיךָ כְּצַדִּיקִים שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדֵּין, וְדוֹן
כָּל אֶחָד מֵהֶם בְּלִבּוֹ לִכְף זְכוּת.